

SYLABUS
DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2021-2024

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE/MODULE

Nazwa przedmiotu/ modułu	POETYKA
Kod przedmiotu/ modułu*	PS14
Wydział (nazwa jednostki prowadzącej kierunek)	Kolegium Nauk Humanistycznych
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Instytut Polonistyki i Dziennikarstwa
Kierunek studiów	polonistyka stosowana
Poziom kształcenia	studia pierwszego stopnia
Profil	ogólnoakademicki
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok i semestr studiów	rok I, semestr 1
Rodzaj przedmiotu	przedmiot obowiązkowy dla kierunku
Język wykładowy	polski
Koordynator	Prof. dr hab. Stanisław Uliasz
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	prof. dr hab. Stanisław Uliasz, prof. dr hab. Jolanta Pasterska, dr hab. Wojciech Birek, dr hab. Arkadiusz Luboń

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt ECTS
1	30								3

1.2. Sposób realizacji zajęć

- ☒ zajęcia w formie tradycyjnej
☒ zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu /modułu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)

egzamin pisemny lub ustny

2. WYMAGANIA WSTĘPNE

Podstawowe wiadomości i kompetencje z zakresu wiedzy o literaturze i budowy dzieła literackiego, nabyte podczas nauki na wcześniejszych etapach edukacji.

3. CELE, EFEKTY KSZTAŁCENIA , TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE

3.1 Cele przedmiotu/modułu

C ₁	Zapoznanie studentów z podstawami wiedzy teoretycznoliterackiej – terminologią, typami czynności badawczych.
C ₂	Znajomość struktury dzieła literackiego, wiedza o rodzajach i gatunkach literackich oraz o kategoriach estetycznych.
C ₃	Zapoznanie studentów z naukowymi i metodologicznymi podstawami analizy tekstu literackiego; identyfikacja składników językowo-stylistycznych, tematologicznych i aspektów genologicznych dzieła literackiego.
C ₄	Rozpoznawanie funkcji elementów w dziele, rozróżnianie stylów, konwencji i poetyk.
C ₅	Samodzielna ocena wartości dzieła literackiego.

3.2 Efekty kształcenia dla przedmiotu/ modułu (wypełnia koordynator)

EK (efekt kształcenia)	Treść efektu kształcenia zdefiniowanego dla przedmiotu (modułu)	Odniesienie do efektów kierunkowych (KEK)
EK_01	student/ka poprawnie przywołuje terminologię z zakresu teorii dzieła literackiego ze świadomością jej użyteczności w działaniach literaturoznawczych o charakterze analitycznym, syntetycznym i interpretacyjnym	K_W02
EK_02	student/ka przywołuje i porządkuje poznane na zajęciach informacje z zakresu stylistyki, genologii, teorii wiersza, tematologii i budowy świata przedstawionego dzieła literackiego;	K_W03
EK_03	student/ka dba o precyzję oraz poprawność logiczną i językową formułowanych sądów i zachowuje krytycyzm wobec poznawanych poglądów i teorii.	K_W05
EK_04	student/ka właściwie porządkuje i charakteryzuje rozpoznane w badanych utworach literackich środki stylistyczne, określa ich budowę i przynależność genologiczną	K_U01
EK_05	student/ka potrafi dobrać metody i narzędzia badawcze oraz dokonać prezentacji opracowanych zagadnień w sposób umożliwiający rozwiązywanie problemów literaturoznawczych;	K_U02
EK_06	student/ka poprawnie posługuje się podstawowymi ujęciami teoretycznymi, paradygmatami badawczymi i pojęciami z zakresu teorii dzieła literackiego	K_U03
EK_07	student/ka rozumie możliwości zastosowania metodologii badań literackich w zakresie poetyki do rozwiązywania problemów naukowych	K_K02

3.3 Treści programowe (wypełnia koordynator)

A. Problematyka wykładu

Treści merytoryczne
Przedmiot, zakres i odmiany poetyki.
Zadania wersologii, genologii, stylistyki i tematologii.
Dzieło literackie jako struktura.
Dzieło literackie jako tekst.
Funkcje dzieła literackiego
Kategoria literackości.
Język i styl.
Z dziejów języka artystycznego. Wybrane odmiany stylistyczne tekstów literackich.
Wybrane problemy z zakresu języka poetyckiego (słownotwórcze i fleksyjne środki stylistyczne; frazeologia jako tworzywo współczesnej poezji)
Wiersz – wers – werset.
Istota wierszowej organizacji w świetle tradycyjnej i nowszej wersologii.
Historia i semantyka form wierszowych.
Heksametr antyczny – heksametr polski
Wiersz współczesny.
Kompozycja utworu literackiego.
Budowa świata przedstawionego.
Problem klasyfikacji rodzajowej i gatunkowej literatury.
Gatunek w ujęciu literaturoznawczym i lingwistycznym
Analiza, interpretacja, wartościowanie – charakterystyka kluczowych działań historyka literatury.

3.4 Metody dydaktyczne

- Wykład,
- wykład z prezentacją,
- dyskusja

*zajęcia odbywają się z użyciem środków audiowizualnych.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

Symbol efektu	Metody oceny efektów kształcenia	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	egzamin ustny lub pisemny	wykład
EK_02	egzamin ustny lub pisemny	wykład
EK_03	egzamin ustny lub pisemny	wykład
EK_04	egzamin ustny lub pisemny	wykład
EK_05	egzamin ustny lub pisemny	wykład
EK_06	egzamin ustny lub pisemny	wykład
EK_07	egzamin ustny lub pisemny	wykład

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

końcowy egzamin pisemny lub ustny, sprawdzający stopień osiągnięcia wszystkich zaplanowanych efektów kształcenia (obejmuje również zagadnienia z ćwiczeń z przedmiotu poetyka praktyczna).

egzamin pisemny lub ustny z pytaniami otwartymi – ocena w zależności od punktacji, uzyskanej podczas egzaminu: 50-60% punktów - ocena dostateczna; powyżej 60-70% - ocena + dostateczna; powyżej 70-80% - ocena dobra; powyżej 80-90% - ocena +dobra; powyżej 90-100% - ocena bardzo dobra.

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające planu z studiów	30
Inne z udziałem nauczyciela (udział w konsultacjach, egzaminie)	3
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, czytanie literatury)	45
SUMA GODZIN	78
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU/ MODUŁU

wymiar godzinowy	<i>Nie dotyczy</i>
zasady i formy odbywania praktyk	<i>Nie dotyczy</i>

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

Z listy wybierane są pozycje bibliograficzne (w porozumieniu z prowadzącym przedmiot na zajęciach organizacyjnych).

Bernacki M., Pawlus M., *Słownik gatunków literackich*, wyd. 3 zmienione, Bielsko-Biała 2000.

Chrzastowska B., Wyślouch S., *Poetyka stosowana oraz Wiadomości z teorii literatury w analizie literackiej*, wyd. dowolne.

Głowiński M., Okopień – Sławińska A., Sławiński J., *Zarys teorii literatury*, wyd. najnowsze.

Kulawik A., *Poetyka*, wyd. dowolne.

Mayenowa M. R., *Poetyka teoretyczna*, Wrocław 1979.

Pszczółowska L., *Wiersz polski. Zarys historyczny*, Wrocław 1997.

Słownik rodzajów i gatunków literackich, red. G. Gazda, Kraków 2006.

Słownik terminów literackich, red. J. Sławiński, wyd. 2 poprawione i rozszerzone, Wrocław 1988 -

lub wyd. następne.

Literatura uzupełniająca:

Literatura uzupełniająca dla studentów szczególnie zainteresowanych problematyką zajęć do wykorzystania w przyszłej pracy zawodowej.

(obowiązuje przynajmniej jeden tekst z każdego działu lub przedstawionego w spisie problemu)

1. Zagadnienie języka poetyckiego. Język jako system, zagadnienie stylu, funkcje języka, funkcja poetycka.

- Jakobson R., *Poetyka w świetle językoznawstwa*. „Pamiętnik Literacki” 1960, z. 2, lub [w:] *Współczesna teoria badań literackich za granicą*, t. 2, Kraków 1976 s. 22-68, lub [w tegoż:] *W poszukiwaniu istoty języka*, t. 2, Warszawa 1989.
- Mayenowa M. R., *Pojęcie języka poetyckiego i pojęcie stylu*, [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 3: *Prace z lat 1975-1984*, red. H. Markiewicz, Wrocław 1988, lub [w:] *Z zagadnień języka artystycznego*, „Zeszyty Naukowe UJ. Prace Językoznawcze”, z. 54, Kraków 1977.
- Faryno J., *O języku poetyckim*, „Pamiętnik Literacki” 1972, z. 2.
- Fónagy I., *Język poetycki – forma i funkcja*, [w:] *Studia z teorii. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, red. M. Głowiński, H. Markiewicz, Wrocław 1977.

2. Organizacja warstwy brzmieniowej tekstu literackiego.

- Pszczołowska L., *Instrumentacja głoskowa*, Wrocław 1977.
- *Przewodnik po stylistyce polskiej*, red. S. Gajda, Opole 1995.

3. Leksyka poetycka. Słowa-klucze.

- Wyka K., *Słowa-klucze*, [w tegoż:] *O potrzebie historii literatury*, Warszawa 1969.

4. Trop stylistyczne oraz ich rodzaje. Trzy teorie metafory. Trójkąt metaforyczny. Pojęcie pola semantycznego. Kategorie estetyczne oraz zagadnienie tonacji.

- Black M., *Metafora* [w:] *Studia z teorii literatury. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, red. M. Głowiński, H. Markiewicz. Wrocław 1977.
- Chrzastowska, *Bariera muz – język utworów literackich*, [w:] *Lektura i poetyka*, Warszawa 1987, s. 313–358.
- Clayborough A., *Z problemów teorii groteski*, „Przegląd Humanistyczny” 1981, nr 1/2.
- Sayers D. L., *O pisaniu i czytaniu utworów alegorycznych*, „Pamiętnik Literacki” 1975, z. 3.
- Muecke D. S., *Ironia – podstawowe klasyfikacje*, „Pamiętnik Literacki” 1986, nr 1.
- Ricoeur P.: *Metafora i symbol*, [w tegoż:] *Język, tekst, interpretacja. Wybór pism*, Warszawa 1989.
- Sławińska I., *Tragizm czy odor metaphysicus*, [w tejże:] *Teatr w myśli współczesnej*, Warszawa 1990.
- Weinrich H., *Semantyka śmiatej metafory*, [w:] *Studia z teorii. Archiwum przekładów „Pamiętnika Literackiego”*, red. M. Głowiński, H. Markiewicz, Wrocław 1977.
- Zgorzelski A., *O funkcjonalnym pojmowaniu tropów. Propozycje (kategorie opisowe tekstów literackich)*, „Teksty” 1976, z. 2.
- Hutnikiewicz A., *Żeromski*, Warszawa 1987, s. 444 i n. (rozważania o tonacji).

5. Stylistyczne aspekty składni.

- Górny W., *O stylistycznej interpretacji składni*, [w:] *Stylistyka polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1973.
- Klemensiewicz Z., *Problematyka składniowej interpretacji stylu*, [w:] *Składnia, stylistyka, pedagogika językowa*, red. A. Kałkowska, Warszawa 1982.
- Ziomek J., *Retoryka opisowa*, Wrocław 1990 [tu rozdz. 8].

6. Budowa i kompozycja dzieła literackiego (motyw, wątek, fabuła, akcja, topos, temat, postać, czas, przestrzeń).

- Hutnikiewicz A., *Żeromski*, Warszawa 1987, s. 388-390.
- Sławiński J., *Przestrzeń w literaturze. Elementarne rozróżnienia i wstępne oczywistości*, [w:] *Przestrzeń i literatura*, Wrocław 1978, oraz [w tegoż:] *Próby teoretycznoliterackie*, Warszawa 1992.
- Bartoszyński K., *Problem konstrukcji czasu w utworach epickich*, [w:] *Problemy teorii literatury*. Seria 2, red. H. Markiewicz, wyd. 2, Wrocław 1987.
- Kuźma E.: *Zniekształcenie postaci literackiej wywołane językiem teoretycznym zastosowanym do jej opisu*, [w:] *Autor – podmiot literacki – bohater*, Wrocław 1983.
- Markiewicz H., *Postać literacka i jej badanie*, [w tegoż:] *Wymiary dzieła literackiego*, Kraków 1984, lub [w:] *Autor – podmiot literacki – bohater*, Wrocław 1983.
- 7. Narracja a wypowiedzi postaci. Mowa zależna, mowa niezależna, pozornie zależna.
- Maeynowa M. R., *Poetyka teoretyczna*, Wrocław 1979, s. 287–305.
- K. Wóycicki, *Z pogranicza gramatyki i stylistyki*, [w:] *Stylistyka teoretyczna w Polsce*, red. K. Budzyk, Warszawa 1946.
- 8. Rodzaje literackie i ich wyznaczniki. Narrator i narracja, podmiot liryczny. Tekst dramatu a widowisko teatralne. Trzy teorie dramatu: literacka, teatralna oraz teoria „przekładu”.
- Michałowska T., *Rodzaje czy rodzaj? Problemy taksonomii literackiej*, „Pamiętnik Literacki” 1986, z. 1. Przedruk: *Mediaevalia i inne*, Warszawa 1998 - oraz [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 4, red. H. Markiewicz, Wrocław 1998.
- Skwarczyńska S., *Zagadnienie dramatu*, [w:] *Wprowadzenie do nauki o teatrze*, t. 1: *Dramat – teatr*. Wrocław 1976 - oraz [w:] *Problemy teorii dramatu i teatru*, Wrocław 1988.
- Sławińska I., *Czytanie dramatu*, [w tejże:] *Odczytywanie dramatu*, Warszawa 1988.
- Sławiński J., *O kategorii podmiotu lirycznego*, [w:] *Genologia polska*, Warszawa 1983 - lub [w tegoż:] *Dzieło – język – tradycja*, Kraków 1998.
- Jasińska M., *Narrator w powieści. Zarys problematyki badań*, [w:] *Genologia polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1983 - oraz [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 1, red. H. Markiewicz, Wrocław 1987.
- Zgorzelski Cz., *Historycznoliterackie perspektywy genologii w badaniach nad liryką*, [w:] *Genologia polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1983.
- 9. Gatunek literacki – podstawy teoretyczne, taksonomia, ujęcie historycznoliterackie, gatunek w krytyce i komunikacji literackiej (autor – czytelnik). Sytuacja współczesnej genologii.
- Głowiński M., *Gatunek literacki i problemy poetyki historycznej*, [w:] *Genologia polska. Wybór tekstów*, Warszawa 1983.
- Krajewska A., *Dramat genologii – o gatunkach współczesnego dramatu*, [w:] *Od dokumentacji do teorii, od teorii do interpretacji*, Warszawa 2000.
- Opacki I., *Krzyżowanie się postaci gatunkowych jako wyznacznik ewolucji poezji*, [w:] *Problemy teorii literatury*, seria 1, red. H. Markiewicz, Wrocław 1965, 1987.
- Ossowska D., *Współczesne pytanie o gatunek. Genologia i konteksty*, Olsztyn 1996.
- Sawicki S., *Gatunek literacki: pojęcie klasyfikacyjne, typologiczne, polityczne?*, [w:] *Problemy metodologiczne współczesnego literaturoznawstwa*, red. H. Markiewicz i J. Sławiński, Kraków 1976.
- *Sporne i bezsporne problemy współczesnej wiedzy o literaturze*, red. W. Bolecki i R. Nycz, Warszawa 2002 (tu: B. Witosz, *Gatunek – sporny (?) problem współczesnej refleksji tekstologicznej*, s. 268 – 284).